



MINISTERSTVO

ŽIVOTNÉHO PROSTREDIA  
SLOVENSKEJ REPUBLIKY

*Informačný deň ku Karpatskému  
dohovoru a Dohovoru o  
biodiverzite  
12. jún 2023*

Sekcia ochrany prírody a biodiverzity  
RNDr. Eva Viestová, PhD.

# Globálny biodiverzitný rámec (GBF) Post 2020

- 4 ciele (A, B, C, D) a 23 podcieľov

## Cieľ A

- **Integrita, konektivita a odolnosť všetkých ekosystémov sa udržiava, zlepšuje alebo obnovuje**, čím sa do roku 2050 podstatne zvýši plocha prírodných ekosystémov;
- a do roku 2050 sa **Vymieranie známych ohrozených druhov spôsobené ľudskou činnosťou je zastavené** miera vymierania a riziko všetkých druhov desaťnásobne znížia a početnosť pôvodných voľne žijúcich druhov sa zvýši na zdravé a odolné úrovne;
- **Genetická diverzita v rámci populácií divých a domestikovaných druhov je zachovaná**, čím sa zabezpečuje ich adaptačný potenciál.

## Cieľ B

- **Biodiverzita sa a riadi trvalo udržateľným spôsobom a prínosy prírody pre ľudí vrátane ekosystémových funkcií a služieb sa oceňujú, udržiavajú a zveľaďujú**, pričom tie, ktoré sú v súčasnosti na ústupe, sa **obnovujú**, čím sa podporuje dosiahnutie trvalo udržateľného rozvoja v prospech súčasných a budúcich generácií do roku 2050.

# Globálny biodiverzitný rámec (GBF) Post 2020

- 4 ciele (A, B, C, D) a 23 podcieľov

## Cieľ C

- Peňažné a nepeňažné výhody plynúce z využívania genetických zdrojov a digitálnych sekvenčných informácií o genetických zdrojoch a tradičných poznatkov spojených s genetickými zdrojmi, ak je to vhodné, sa zdieľajú spravodlivo a rovnomerne, a to podľa potreby aj s pôvodnými obyvateľmi a miestnymi komunitami, a podstatne sa zvýši do roku 2050, pričom sa zabezpečí primeraná ochrana, tradičných poznatkov spojená s genetickými zdrojmi, čím sa prispeje k zachovaniu a trvalo udržateľnému využívaniu biodiverzity, v súlade s medzinárodne dohodnutými nástrojmi prístupu a zdieľania prínosov.

## Cieľ D

- **Adekvátne prostriedky implementácie vrátane finančných zdrojov, budovania kapacít, technickej a vedeckej spolupráce, a prístupu k technológiám a ich prenosu na úplnú implementáciu globálneho biodiverzitného rámca (GBF) Kunming-Montreal sú zabezpečené a spravodlivo dostupné pre všetky strany, najmä rozvojové krajiny, ako aj s krajiny s transformujúcou sa ekonomikou, progresívne odstraňovať medzeru vo financovaní biodiverzity vo výške 700 mld. USD ročne a zosúladiť finančné toky s GBF Kunming-Montreal a víziou pre biodiverzitu do roku 2050.**

# Globálny biodiverzitný rámec (GBF) Post 2020

## ➤ 23 podcieľov (podrobnejšie)

- **Cieľ 1:** Znížiť stratu oblastí s vysokým významom pre biodiverzitu, vrátane ekosystémov s vysokou ekologickou integritou takmer na nulu;
- **Cieľ 2:** **Obnova aspoň 30% degradovaných ekosystémov;**
- **Cieľ 3:** **Ochrana 30% suchozemských a vnútrozemských vodných, morských a pobrežných území;**
- **Cieľ 5:** Zabezpečiť, aby sa používanie, zber a obchod divých druhov stalo udržateľným, bezpečným a legálnym;
- **Cieľ 6:** Znížiť aspoň o 50% introdukciu a usídlenie iných známych alebo potenciálnych invázných nepôvodných druhov;
- **Cieľ 7:** Zredukovať o 50% prebytok živín a celkové riziko, ktoré predstavujú pesticídy a vysoko nebezpečné pesticídy;
- **Cieľ 10:** **Poľnohospodárske, akvakultúrne, rybárske a lesnícky obhospodarované územia budú obhospodarované udržateľne,** vrátane značného navýšenia agroekologických prístupov;
- **Cieľ 11:** **Explicitne spomenutie zdravia pôdy a opel'ovačov;**
- **Cieľ 14:** **Plná integrácia biodiverzity do politik a do sektorov;** vrátane verejných a súkromných aktivít, fiškálnych a finančných tokov v rámci rámca;
- **Cieľ 15:** Zabezpečiť od veľkých a nadnárodných spoločností a finančných inštitúcií, aby monitorovali, hodnotili a transparentne zverejňovali svoje riziká, závislosti a vplyvy na biodiverzitu ;
- **Cieľ 18:** **Eliminovať, zrušiť alebo zreformovať dotácie, ktoré poškodzujú biodiverzitu najmenej o 500 mld. USD ročne a zároveň zvyšovať pozitívne stimuly na ochranu biodiverzity a jej udržateľné využívanie;**
- **Cieľ 19:** Celostný prístup k mobilizácii zdrojov;

# Globálny biodiverzitný rámec (GBF) Post 2020

[www.cbd.int/doc/c/e6d3/cd1d/daf663719a03902a9b116c34/cop-15-l-25-en.pdf](http://www.cbd.int/doc/c/e6d3/cd1d/daf663719a03902a9b116c34/cop-15-l-25-en.pdf)



## GBF varuje:

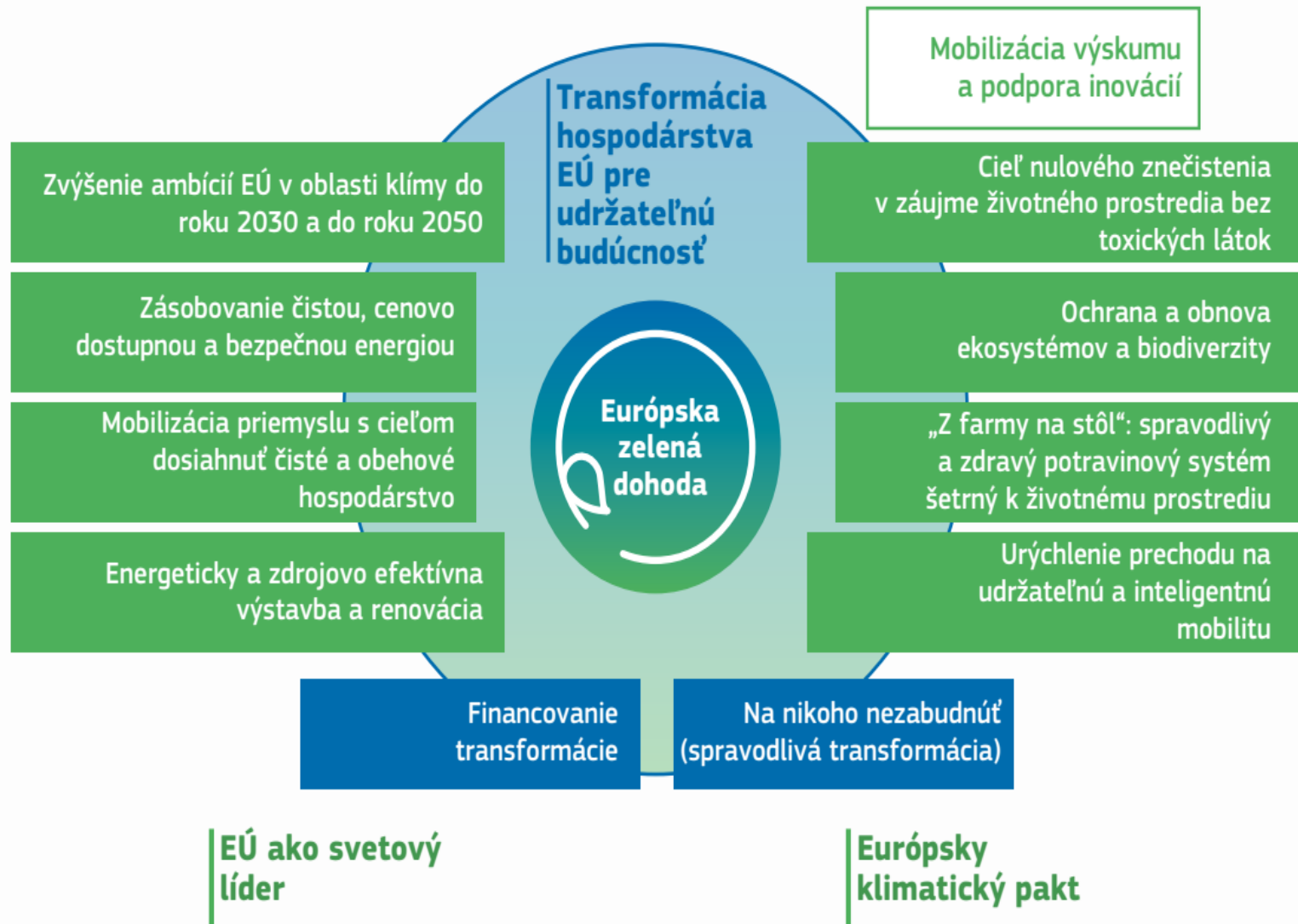
***„Bez takýchto aktivít dôjde k ďalšiemu zrýchleniu globálneho vymierania druhov, ktoré je už teraz najmenej desať až stokrát vyššie, ako bolo v priemere za posledných 10 miliónov rokov.“***

# EURÓPSKA ZELENÁ DOHODA

- Predstavená 11. decembra 2019

## Súčasťou napríklad:

- Európsky klimatický predpis
- Európsky klimatický pakt
- Navrhovaný klimatický cieľ EÚ do roku 2030
- Stratégia EÚ pre adaptáciu na zmenu klímy
- Nový akčný plán EÚ pre obehové hospodárstvo
- Európska priemyselná stratégia
- Renovačná vlna pre klimatickú neutralitu a obnovu (Renovation wave)
- Stratégia „Z farmy na stôl“
- **Stratégia EÚ v oblasti biodiverzity do roku 2030**
- Stratégia lesného hospodárstva EÚ do roku 2030
- Stratégia pre chemické látky v záujme udržateľnosti
- Udržateľné financovanie
- Klimatické aktivity EIB
- a iné



# Stratégia EÚ pre oblasť biodiverzity do roku 2030

- EÚ lídrom nielen v oblasti zmeny klímy, **ale aj v ochrane biodiverzity**
- Európska zelená dohoda (EZD) – tvorí ju viacero nových nadnárodných stratégií s vplyvom na aktuálnu legislatívu a postupy
- Nová EÚ stratégia pre biodiverzitu do roku 2030 (**schválená v máji 2020**), podmnožinou je viacero legislatív povinných pre ČŠ
- **Holistická, praktická, moderná, v 4 pilieroch zameraná na najdôležitejšie oblasti:**
  - **Ochrana prírody**
  - **Obnova prírody**
  - **Transformačná zmena**
  - **EÚ na ceste k ambicióznej globálnej agende biodiverzity**

# EÚ stratégia pre biodiverzitu do roku 2030

## 1. pilier – ochrana prírody

- Zákonom chrániť minimálne **30 % pevninských** a **30 % morských oblastí v EÚ** a **integrovať ekologické koridory** v rámci skutočnej transeurópskej siete prírody;
- **Prísne chrániť aspoň tretinu chránených území EÚ vrátane všetkých zostávajúcich klimaxových lesov a pralesov v EÚ;**
- **účinne spravovať všetky chránené územia s definovaním jasných cieľov a opatrení v oblasti ochrany a náležite ich monitorovať.**



# EÚ stratégia pre biodiverzitu do roku 2030

## 2. pilier – obnova prírody

### Kľúčové záväzky do roku 2030:

- **právne záväzné ciele EÚ v oblasti obnovy prírody/Nariadenie EÚ o obnove prírody (Nature Restoration Law).** Do roku 2030 budú obnovené významné oblasti degradovaných ekosystémov a ekosystémov bohatých na uhlík, v prípade biotopov a rastlinných a živočíšnych druhov sa nebude prejavovať žiadne zhoršenie trendov alebo stavu ochrany a aspoň 30 % z nich dosiahne priaznivý stav ochrany alebo preukáže pozitívny trend.
- Zvráti sa trend úbytku opeľovačov (revidovaná iniciatíva EÚ pre ochranu opeľovačov).
- Používanie chemických pesticídov a ich riziko sa zníži o 50 % a používanie nebezpečnejších pesticídov sa zníži o 50 %.
- Aspoň 10 % poľnohospodárskej plochy bude mať krajinné prvky s vysokým stupňom diverzity.
- Aspoň 25 % poľnohospodárskej pôdy sa bude obhospodarovať v súlade so zásadami ekologického poľnohospodárstva a dôjde k výraznému rozmachu využívania agroekologických postupov.
- V EÚ budú pri plnom rešpektovaní ekologických zásad vysadené aspoň tri miliardy stromov.

# EÚ stratégia pre biodiverzitu do roku 2030

## 2. pilier – obnova prírody

### Kľúčové záväzky do roku 2030:

- Dosiahne sa výrazný pokrok pri sanácii kontaminovanej pôdy.
- Obnoví sa najmenej 25 000 km voľne tečúcich riek.
- Počet druhov ohrozených inváznymi (nepôvodnými) druhmi, ktoré sú uvedené v červenom zozname, sa zníži o 50 %.
- Únik živín z hnojív sa zníži o 50 %, vďaka čomu sa používanie hnojív zníži aspoň o 20 %.
- Mestá s počtom obyvateľov 20 000 a viac budú mať ambiciózne plány mestského rozvoja zelených oblastí.
- V citlivých priestoroch, ako sú napríklad mestské zelené oblasti EÚ, sa prestanú používať chemické pesticídy.
- Na dosiahnutie dobrého environmentálneho stavu je potrebné riešiť negatívne vplyvy na citlivé druhy a biotopy vrátane morského dna spôsobené rybolovnými a ťažobnými činnosťami.
- Vedľajšie úlovky sa eliminujú alebo znížia na úroveň, ktorá umožňuje obnovu a ochranu druhov.

# EÚ stratégia pre biodiverzitu do roku 2030

## 3. pilier – transformačné zmeny

- Ciele tohto piliera vychádzajú z hodnotení IPBES (Medzivládna vedecko – politická platforma pre biodiverzitu a ekosystémové služby) a jeho globálnej akceptácie, čo sa prejavilo aj pri rokovaní ku globálnemu rámcu Dohovoru o biologickej diverzite po roku 2020 (GBF).

<https://www.minzp.sk/ochrana-prirody/medzinarodne-dohovory/ipbes/>

- Transformačná zmena považovaná za prístup, ktorý je potrebné riešiť v každej časti GBF.

# EÚ stratégia pre biodiverzitu do roku 2030

## 4. pilier – ambiciózna globálna agenda

- Dosiahnutie cieľov EÚ je len malým príspevkom k dosiahnutiu globálneho cieľa.
- EÚ je silný hráč pre dosiahnutie globálnych cieľov v oblasti ochrany biodiverzity.
- Pozícia EÚ pri príprave rámca Dohovoru o biologickej diverzite „Post 2020“ - globálneho rámca pre biodiverzitu obsahovala ambiciózne ciele – t.j. aby bol hlavný cieľ v súlade s cieľmi udržateľného rozvoja a aby nebolo vyhynutie druhov zapríčinené ľudskou činnosťou.
- Konkrétne 2030 ciele - ako v stratégii EÚ napr. podporovať 30% ochranu oblastí globálne,
- Rámec na umožnenie zmeny, ktorý by obsahoval prostriedky na implementáciu, výskum, monitoring a hodnotenie.
- Zapojenie stakeholderov, najmä lokálnych komunít a akademickej obce do celkovej ochrany prírody a biodiverzity.
- Na podporu globálneho rámca musíme využiť aj zelenú diplomaciu, medzinárodne riadenie oceánov a aj problematiku ochrany morí mimo národných jurisdikcií, obchodnú politiku a odstránenie škodlivých dotácií, škodlivé využívanie morského dna a medzinárodnú spoluprácu t.j. v prípade potreby aj ambicióznejšie ciele, či boj proti nelegálnemu vývozu/dovozu živočíchov a rastlín.

# Národná biodiverzitná stratégia a akčný plán (NBSAP) do roku 2030

## *Bude vychádzať:*

- Globálny biodiverzitný rámca (GBF) do roku 2030
- Stratégia EÚ v oblasti biodiverzity do roku 2030
- Vyhodnotenie NBSAP 2011 – 2020 + relevantné indikátory (64)
- Iné súvisiace globálne, EÚ a národné politiky a stratégie, najmä tie v súvislosti s mainstreamingom/prepojením/včlenením biodiverzity v a do iných sektorov – vrátane nových sektorov + nových tém (syntetická biológia a digitálne sekvenovanie informácií z genetických zdrojov)

*Ďakujem za pozornosť*

